

ལེ་ ཉིན

དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་དང་ཉམས་མྱོང་
མཐའ་དཔྱད་རིང་ལུགས་

མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང

一九七五年十月十八日

本书根据中共中央马克思、恩格斯、列宁、斯大林著作编译局翻译的，
人民出版社 1971 年 6 月出版的汉文版本翻译出版。

དེའི་འདི་ནི་ཁྱེད་ཀྱང་ཁྱེད་དབྱང་གི་མང་ཁེ་སི་དང་། ཨན་ཀེ་སི། ལེ་ཉིན། སི་ཏེ་སིན་བཅས་
གི་གསུང་ཚམ་སྒྲིག་སྒྲུང་ཁང་གིས་སྒྲུང་བ་དང་། མི་དམངས་དཔེ་སྐྱད་ཁང་གིས་ 1971 ལོའི་ཟླ་ 6
པར་པར་དུ་སྐྱད་པའི་ཆུ་ཡིག་པར་བཞི་གཞིར་བཅུང་དེ་སྒྲུང་ནས་སྐྱད་པ་ཡིན།

ལེ་ ཉིན

དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་དང་ཉམས་སྒྱུར་མཐའ་དཔྱད་རིང་ལུགས་

མི་དམངས་དཔེ་སྐྱད་ཁང་གིས་སྒྲུང་ནས་སྐྱད་པ་

1974 ལོའི་ཟླ་ 11 པར་པར་གཞི་ 1 པེ་སྒྲིག་པ་

1974 ལོའི་ཟླ་ 11 པར་པེ་ཅིན་ལ་པར་ཐངས་ 1 པེ་བརྒྱུད་པ་

དེའི་རིང་སྐྱར་བྱས་ 7 ཁྱར་ 2

В. И. ЛЕНИН
МАТЕРИАЛИЗМ И
ЭМПИРИОКРИТИЦИЗМ

列 宁
唯物主义和经验批判主义
(藏 文)
民族出版社翻译出版 经书局总发行
民族印刷厂印刷
开本：850×1168 毫米 1/32 印张：20 5/8
1974 年 11 月第 1 版
1974 年 11 月北京第 1 次印刷
书号：M1049(3)124 定价：0.72 元

དཀར་ཆག

ཉན་མིང་ཞུ་མཁན་ལ་འདྲི་དྲན་བཅུ་འདྲན་གྱི་.....	1—3
དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་དང་ཉམས་སྦྱང་མཐའ་དབྱེད་	
རིང་ལུགས་ ཡག་སྦྱང་གི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཅིག་ལ་དགག་པ་བརྒྱབ་པ་.....	5—641
པར་གཞི་དང་པོའི་སྒྲིང་གཞི་	7
པར་གཞི་གཉིས་པའི་སྒྲིང་གཞི་	11
མདྲར་བཟུན་གི་ཆབ་ “མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་པ”ཁ་གསལ་གིས་ 1908 ལོ་དང་	
སེམས་གཙུག་རིང་ལུགས་པ་ཁ་གསལ་གིས་ 1710 ལོར་ག་འདྲ་བྱས་	
ནས་དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་ལ་སྦྱར་འབྲིན་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད་...12—	43
ལེན་དང་པོ་ ཉམས་སྦྱང་མཐའ་དབྱེད་རིང་ལུགས་གི་ཤེས་རྟོགས་རྣམ་བཤད་	
དང་ཚད་སྒྲུབ་གི་དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་གི་ཤེས་རྟོགས་རྣམ་	
བཤད་(དང་པོ)	44—148
དང་པོ་ ཚར་བ་དང་ཚར་བའི་མཉམ་འདུས་.....	44
གཉིས་པ་ “འཇིག་རྟེན་གི་རྒྱ་གཙོ་གསར་རྟེན་བྱང་བ”.....	67
གསུམ་པ་ ཅེ་དྲན་ཆ་མཉམ་དང་“བབ་ཆགས་གི་དངོས་གནས་སྒྲིབ་”	92
བཞི་པ་ མིའི་རིགས་མ་བྱུང་གོང་རང་བྱུང་ཁམས་གནས་ཡོད་པ་རེད་དམ་མ་རེད?	107
ལྔ་པ་ མིས་ཐུད་པར་རྟེན་ནས་བསམ་སྒྲིབ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ་མ་རེད?.....	128
དྲུག་པ་ མ་རྟོ་དང་མ་བྱུན་ན་མིའི་བདག་གཙོ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིང་.....	142

ལེའུ་གཉིས་པ	ཉམས་སྒྱུང་མཐའ་དབྱེད་རིང་ལུགས་གི་སྟེན་རྟགས་ནམ་ བཤད་དང་ཚུད་སྒྲུབ་གི་དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་གི་སྟེན་ རྟགས་ནམ་བཤད་(གཉིས་པ).....	149—235
-------------	---	---------

དང་པོ	“སྟེན་རྟགས་མ་ཐུང་བའི་དངོས་པོ”དང་ཡང་ན་ཆེར་རྒྱལ་སྒྲུབ་ ཞེན་གེ་སེར་བྱས་པའི་སྒྲུབ་འབྲིན་	149
-------	---	-----

གཉིས་པ	“ཆད་འདས”དང་, ཡང་ན་པ་གྲ་ལུང་སྒྲུབ་ཞེན་གེ་སེར་ གཞུང་ལུགས་“བཟོ་བཅས་བརྒྱུ་བའི”སྒྲུབ་བཤད་པ་	166
--------	---	-----

གསུམ་པ	རྒྱུ་པ་པ་ཉ་དང་ལུང་ཉི་ཆོ་གེན་གིས་སྟེན་རྟགས་མ་ཐུང་བའི་ དངོས་པོའི་སྒྲུབ་བཤད་པ་	186
--------	--	-----

བཞི་པ	ཕྱི་ལུང་གི་བདེན་དོན་ཡོད་དམ་མེད?	194
-------	---------------------------------------	-----

ལྔ་པ	བརྟེན་མེད་གི་བདེན་དོན་དང་བརྟེན་བཅས་གི་བདེན་དོན་སྒྲུབ་དང་, ཡང་ན་པོ་གེ་དན་རྒྱལ་སྒྲུབ་གསར་དུ་སྟེན་པའི་ཞེན་གེ་སེར་པར་འདུམ་ རིང་ལུགས་སྒྲུབ་བཤད་པ་	211
------	--	-----

དྲུག་པ	སྟེན་རྟགས་ནམ་བཤད་ནང་གི་ལག་ལེན་གི་ཆད་གཞི་	224
--------	--	-----

ལེའུ་གསུམ་པ	ཚུད་སྒྲུབ་གི་དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་གི་སྟེན་རྟགས་ནམ་ བཤད་དང་ཉམས་སྒྱུང་མཐའ་དབྱེད་རིང་ལུགས་གི་སྟེན་ རྟགས་ནམ་བཤད་(གསུམ་པ).....	236—328
-------------	---	---------

དང་པོ	དངོས་པོ་ཐེར་བ་དེ་ག་རེ་མེད? ཉམས་སྒྱུང་ཐེར་བ་དེ་ག་རེ་མེད?	236
-------	---	-----

གཉིས་པ	ལུང་ལུང་ཉ་ན་རྒྱལ་སྒྲུབ་“ཉམས་སྒྱུང”གི་གོ་དོན་ཐད་འཇིག་པའི་ གོ་བ་ནར་འཁྲུལ་ཅན་	249
--------	---	-----

གསུམ་པ	རང་བྱུང་ཁམས་ནང་གི་རྒྱུ་འབྲས་གི་རང་བཞིན་དང་སྒྲུབ་མེད་གི་ རང་བཞིན་	254
--------	---	-----

བཞི་པ	“བམས་གཞིགས་པའི་ཆགས་གི་ཅུ་དོན”དང་“འཇིག་རྟེན་གི་གཅིག་ ལྷན་རང་བཞིན”གི་གནད་དོན་	284
-------	--	-----

ལྔ་པ	བར་ལྷན་དང་དུས་ཚོད་	294
------	--------------------------	-----

དྲུག་པ	རང་དབང་དང་གཞན་དབང་	317
--------	--------------------------	-----

ལེའུ་བཞི་པ	ཉམས་ཚུང་མཐའ་དཔྱད་རིང་ལུགས་གི་འཐབ་ཚུགས་ དང་རྒྱད་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ མཐའ་གཙུག་རིང་ལུགས་པ་ 329—436	
དང་པོ	གཞིན་ཕྱགས་དང་གཡས་ཕྱགས་ནས་ཁང་ཉི་རིང་ལུགས་ལ་དགག་པ་བརྒྱབ་པ་ 329	
གཉིས་པ	“ཉམས་ཚུང་མཚན་རྟགས་སྒྲ་བ་པོ”ཡིའུ་ཉི་ཁའི་མེ་ཆེན་“ཉམས་ཚུང་ མཐའ་དཔྱད་རིང་ལུགས་པ”ཆེར་རྒྱལ་བྱ་ལ་ཁའ་ཤོད་ག་འདྲ་བེད་ གི་ཡོད་པ་..... 350	
གསུམ་པ	དང་གནས་སྒྲ་བ་པོ་ནི་མ་ཉི་དང་མ་བྱུན་ན་ལེའུ་མའི་འཐབ་ཚུགས་རིད་..... 358	
བཞི་པ	ཉམས་ཚུང་མཐའ་དཔྱད་རིང་ལུགས་དེ་ཕྱགས་གང་དུ་འཕེལ་ རྒྱས་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད? 375	
ལྔ་པ	པོ་ཀེ་ཏན་རྒྱལ་བྱའི་“ཉམས་ཚུང་རྒྱ་གཅིག་སྒྲ་བ་” 391	
དྲུག་པ	“མཚན་རྟགས་སྒྲ་བ་”(ཁང་ན་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་སྒྲ་བ་)དང་ ཉི་རྒྱུ་ཉུའི་ཆེ་ལ་དགག་པ་རྒྱག་པ་ 404	
བདུན་པ	རྒྱུ་མེན་ལ་དམིགས་པའི་དགག་པ་རྒྱག་ཉམས་གཉིས་ 415	
བརྒྱད་པ	ཁོག་རྒྱུད་གི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་བས་ཡུའི་ཉི་ཆེ་ཀེན་ལ་དགའ་པོ་ བྱེད་དགོས་དོན་ག་རེ་རེད? 424	
ལེའུ་ལྔ་པ	ཉི་ཆར་གི་རང་བྱུང་ཆན་རིག་གི་གསར་བཟེ་དང་མཚན་ ཉིད་རིག་པའི་མཐའ་གཙུག་རིང་ལུགས་..... 437—558	
དང་པོ	དེང་རབས་གི་དཔེ་ཁྱུང་ཁམས་རིག་པའི་ཉམས་ཉིད་ 441	
གཉིས་པ	“དཔེ་ཁྱུང་པོ་མེད་པར་རྒྱུར་ཆར་བ་རེད”..... 452	
གསུམ་པ	དཔེ་ཁྱུང་པོ་མེད་པའི་འགྲེལ་རྒྱུད་དེ་བསམ་ཆོད་བྱེད་བྱའི་ཅིག་རེད་དམ? 465	
བཞི་པ	དེང་རབས་གི་དཔེ་ཁྱུང་ཁམས་རིག་པའི་ཕྱགས་ཁག་གཉིས་དང་དབྱེད་ གཞི་མཐའ་ཉིད་སྒྲ་བ་ 480	
ལྔ་པ	དེང་རབས་གི་དཔེ་ཁྱུང་ཁམས་རིག་པའི་ཕྱགས་ཁག་གཉིས་དང་ཉི་མེད་ མཐའ་གཙུག་རིང་ལུགས་ 496	

དུག་པ	དང་རངས་གི་དངོས་ཁམས་རིག་པའི་ཚུགས་ཁག་གཉིས་དང་།	
	གོའི་དད་ཚུལ་རིང་ལུགས་	511
བདུན་པ	ཨ་གོའི་“མེས་པོ་གཙོ་བོ་རིང་ལུགས་གི་དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ཅིན་”	527
བརྒྱད་པ	“དངོས་ཁམས་རིག་པའི་”མེས་པོ་གཙོ་བོ་རིང་ལུགས་གི་ང་པོ་དང་དྲན་ཉིང་.....	533
ལེའུ་དུག་པ	ཉམས་ཚུང་མཐའ་དཔྱད་རིང་ལུགས་དང་ལོ་རྒྱུས་གི་	
	དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་.....	554—633
དང་པོ	ཉེ་གོའི་ཉམས་ཚུང་མཐའ་དཔྱད་རིང་ལུགས་པས་སྤྱི་ཚུགས་ཚན་རིག་	
	གི་ཁྱབ་ཁོངས་ནང་སྤྱི་འབྲེལ་བྱས་པ་	555
གཉིས་པ	པ་ཀེ་ཏན་ནུའོ་རྒྱུ་མར་ཁེ་མེའི་གཞུང་ལུགས་པོ་བཙུག་དང་	
	“འཕེལ་བྱས་”ག་འདྲ་བྱས་ཨོད་པ་	569
གསུམ་པ	ལེའུ་ལོ་ལུའོ་རྒྱའི་“སྤྱི་ཚུགས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མང་གཞིའི་”སྤྱི་	585
བཞི་པ	མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཐོག་གི་དང་པོའི་དང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་	
	ཐོག་གི་སྤངས་རྒྱལ་ཅན་	594
ལྔ་པ	ཉེ་ཁེ་དང་མ་ཉི་	615
སྤྱི་ཚུགས་		634—636
ལེའུ་བཞི་པའི་ས་བཅད་དང་པོའི་ཁ་གསལ	ཁེ་ཉི་ལུའོ་རྒྱ་སི་ཅིས་གང་	
	གི་ཚུགས་ནས་ཁང་ཉེ་རིང་ལུགས་ལ་དགག་པ་བརྒྱུ་	
	པ་རེད་?	637—641
མཚན་འབྲེལ་		642—654

སྒྲ་མེད་ལྷ་མཁན་ལ་འདྲི་དྲན་བཅུ་འདྲོན་གྱི་

1. མར་ཁེ་སེ་རིང་ལྷགས་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ནི་ཚུད་སྤྱབ་གི་དངོས་གཙོ་རིང་ལྷགས་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་མེད་ལྷ་མཁན་གིས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་དམ་མེད་?
གལ་མེད་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་མེད་ན། ཁོས་ཞུ་གེ་མེད་དྲན་གནད་དེའི་སྐོར་གི་གདམ་རྒྱུ་ཡང་མ་མེད་ན་མས་ལ་དབྱེ་ཞིབ་ཐེངས་གཅིག་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཚུ་མཆན་གང་...
ཡིན་?

གལ་མེད་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་ན། མ་རྟ་རིང་ལྷགས་པས་ཁོ་པ་ཚོས་ཚུད་སྤྱབ་གི་དངོས་གཙོ་རིང་ལྷགས་ལ་“བཟོ་བཅོས”བརྒྱབ་པ་དེར་“མར་ཁེ་སེ་རིང་ལྷགས་གི་མཆན་...
ཉིད་རིག་པ”ཟེར་དགོས་དྲན་གང་ཡིན་?

2. ཞུ་གེ་མེད་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་མ་ལག་དེ་གཞི་ཅའི་ཐོག་དངོས་གཙོ་རིང་ལྷགས་དང་ལེམས་གཙོ་རིང་ལྷགས་ཁག་གཉིས་ཟུ་བྱ་བ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཉེ་རབས་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ནང་གི་ཞིུ་མའི་ལམ་ལྷགས་དེ་དེ་གཉིས་གི་བར་ལ་གནས་ཡོད་པ་དང་དེ་གཉིས་གི་བར་ལ་གཡོ་འགལ་བྱེད་གི་ཡོད་པའི་བར་གནས་པ་ཅིག་ལ་བརྩི་བ་གནང་ཡོད་པ། ལམ་ལྷགས་དེར་“རྟགས་ཐབས་མེད་པ་སྤྲོ་བ”ཟེ་གསུང་ཐོག་ཁང་ཉེ་རིང་ལྷགས་ནི་རིགས་ལྷུང་པའི་རྟགས་ཐབས་མེད་པ་སྤྲོ་བ་ཅིག་རེད་...
ཟེ་ཡང་གསུང་པ་བཅས་སྒྲ་མེད་ལྷ་མཁན་གིས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་དམ་མེད་?

3. ཚུད་སྤྱབ་གི་དངོས་གཙོ་རིང་ལྷགས་གི་ཤེས་རྟགས་ནམ་བཤད་གི་མང་གཞི་ནི་ཕྱི་རོལ་འཇིག་རྟེན་དང་དེ་མེད་ལྷན་པའི་ནང་ཚུར་སྤང་བ་དེ་ཁས་ལེན་དགོས་ཚུ་དེ་ཡིན་པ་སྒྲ་མེད་ལྷ་མཁན་གིས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་དམ་མེད་?

4. ཞུ་གེ་མེད་“ཤེས་རྟགས་མ་ཕྱུང་པའི་དངོས་པོ”དེ་“ཤེས་རྟགས་ཕྱུང་པའི་...”

དངོས་པོར”འགྱུར་བའི་སྐོར་གི་ཚད་གཏམ་དེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་སྟན་མེད་ལྟ་མཁན་གྱི་མཁན་གྱིས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་དམ་མེད?

5. ཡིན་ཀེ་མེད་“འཇིག་རྟེན་གི་གཅིག་གྱུར་རང་བཞིན་རྩིས་ཀྱི་དཔྱད་དངོས་པོར་རང་བཞིན་ལ་བྱུག་ཡོད་པ་རེད”①ཟེར་བའི་ཚད་གཏམ་དེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་སྟན་མེད་ལྟ་མཁན་གིས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་དམ་མེད?

6. ཡིན་ཀེ་མེད་“འགྲུལ་སྐྱོད་མེད་པའི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་འགྲུལ་སྐྱོད་གཉིས་ཀྱི་གཏན་ནས་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་ཅིག་རེད”②ཟེར་བའི་ཚད་གཏམ་དེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་སྟན་མེད་ལྟ་མཁན་གིས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་དམ་མེད?

7. ལྷ་འབྲས་གི་རང་བཞིན་དང་, རྣམ་མེད་གི་རང་བཞིན་, ཆོས་ཉིད་གི་རང་བཞིན་ལ་སྐབས་པའི་འདྲ་ཤིས་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་དང་དངོས་ཡོད་འཇིག་རྟེན་གི་ཆོས་ཀྱི་དེ་མིའི་ཁྱད་པའི་ནང་ཚུར་སྒྲུང་བ་ཅིག་ཡིན་པ་སྟན་མེད་ལྟ་མཁན་གིས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་དམ་མེད? ཡང་ན་ཡིན་ཀེ་མེད་དེ་འདྲ་གསུང་པ་ནི་③ཡང་དག་པ་ཅིག་མ་རེད。

8. དེ་ལྟ་མ་རྟོག་ནང་གནས་སྐབས་པའི་བྱུང་མཐའི་གཏོ་བ་དུའུ་མེད་ལྟ་མཁན་གིས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་ཟེ་བཤད་པ་དང་, ཐ་ན་ཁོ་པས་རང་ཉིད་གིས་མཐའ་མཇུག་དུ་བརྒྱུ་མཁའ་པའི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་རྩ་མ་ཡིག་གཙ་བོ་དེ་འདྲ་དུའུ་མེ་ལ་ལྟུལ་བ་དེ་སྟན་མེད་ལྟ་མཁན་གིས་ཤིས་གི་ཡོད་དམ་མེད? མ་རྟོག་ཆོས་པ་རིང་ལྷགས་སྐབས་སྐབས་བྱེད་

① 《Anti-Dühring》 (《དུའུ་ཡིན་ལ་དགག་པ་བརྒྱུ་བ་》) ④1886 མའི་རྟེ་ཡིག་པར་གཞི་ 2 པའི་མེ་ཁག་ 1 པའི་ས་བཅད་ 4 པ། (འཇིག་རྟེན་གི་གཅིག་གས་དབྱེད་སྐབས་) ཤོག་ཉེ་ 28 པ 2 .

② 《དུའུ་ཡིན་ལ་དགག་པ་བརྒྱུ་བ་》1886 མའི་རྟེ་ཡིག་པར་གཞི་ 2 པའི་ས་བཅད་ 6 པ། (རང་བྱུང་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་, སྐར་མའི་གོ་མའི་རིམ་འགྱུར་རིག་པ་, དངོས་ཁམས་རིག་པ་, རྣམ་འགྱུར་རིག་པ་) ཤོག་ཉེ་ 45 པ 3 .

③ 《དུའུ་ཡིན་ལ་དགག་པ་བརྒྱུ་བ་》ཟེར་བ་དེའི་ས་བཅད་ 3 པ། (རྣམ་རྟོགས་རིང་ལྷགས་) ཤོག་ཉེ་ 20 པ——21 པའི་བར་དང་, ས་བཅད་ 11 པ། (རང་དབང་དང་གཞན་དབང་) ཤོག་ཉེ་ 103 པ——104 པའི་བར་ 4 .

④ དེ་ལ་འདྲི་ཞུས་མཆན་གི་བྱུང་ལྱག་ཉལས་()ནང་གི་ཡི་གེ་ཚང་མ་གྱུར་མཁན་གིས་བརྒྱུ་བ་ཡིན་ཟེ་གྲུ་ཡིག་དུ་སྐར་མཁན་གི་མཆན་

མཁན་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ཐོག་གི་དམར་རྩིན་གི་ལོག་སྟེང་པ་རྒྱུ་མེད་དམར་རྩིན་གི་...
 སེམས་གཙོ་རིང་ལུགས་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པར་སྟུན་ཐབས་དེ་འདྲ་བྱས་པ་དེར། སྟན་
 མེད་ལྷ་མཁན་གིས་འགྲེལ་བཤད་ག་འདྲ་ཅིག་བྱས་གི་ཡིན?

9. སྟན་མེད་ལྷ་མཁན་གི་ཁ་སང་གི་སྒྲི་མཐུན་(《རགས་བཤད》)①གཞིར་བཟུང་...
 བ)མེད་ཉི་མེ་ཁེ་ཡིན་པའི་ཡིུ་ཉི་ཁེ་མེ་ཆེས་དེ་རིང་པོ་ཀེ་དན་རུའོ་རྒྱུ(ལ་ཏྲ་མེ...
 བུའོ་རྒྱུའི་6ཆེས་སྤྱ་འབྲང་ནས)ནི་སེམས་གཙོ་རིང་ལུགས་པ་ཅིག་རེད་ཟེ་བཤད་
 པ་རེད། སྟན་མེད་ལྷ་མཁན་གིས་“བྱ་བ་ལ་མཆན་ཅན”དེ་གཞིལ་ནས་མ་བཤད་པ་གང་
 ཡིན་ནམ་? བེ་ཏེ་ཁྱུར་ཐེས་ཉི་ཆར་བྱས་པའི་རྩ་མ་ཡིག་ཅིག་གི་ནང་ལ་མ་ཉི་དགེ་ལྷག་
 མང་པོ་ནི་སེམས་གཙོ་རིང་ལུགས་པ་ཅིག་རེད་ཟེ་བཤད་ཡོད་པ་དེ་སྟན་མེད་...
 ལྷ་མཁན་གིས་སེས་གི་ཡོད་དམ་མེད?

10. མ་ཏྲ་རིང་ལུགས་དང་ཕུར་ཉི་མེ་རིང་ལུགས་གཉིས་འདྲ་ས་ལྷ་ཅམ་ཡང་...
 མེད་པ་དེ་སྟན་མེད་ལྷ་མཁན་གིས་དངོས་གནས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་དམ་མེད? ཁེ་
 ཉིན་གིས་མ་ཏྲ་རིང་ལུགས་ལ་ང་ཚོ་ལ་ཐེངས་གཅིག་མེན་གཉིས་མེན་བྱས་ཡོད་པ་དེ་སྟན་...
 མེད་ལྷ་མཁན་གིས་དངོས་གནས་ཁས་ལེན་བྱེད་གི་ཡོད་དམ་མེད? མེད་ཉི་མེ་ཁེ་ཡིན་
 པའི་ཡིུ་ཉི་ཁེ་མེ་ཆེ་དང་ལེན་ཐིང་རུའོ་རྒྱུའི་གཉིས་ཀྱི་“ཁེར་གཙང་གི”ཉམས་སྦྱང་...
 མཐུང་དཔྱད་རིང་ལུགས་པ་ཡིན་པ་དེ་སྟན་མེད་ལྷ་མཁན་གིས་དངོས་གནས་ཁས་ལེན་བྱེད་
 གི་ཡོད་དམ་མེད?

1908 ལོའི་ཟླ་ 5 པ——6 པའི་བར་འབྲི་བ་གནང་བ
 1925 ལོར་(ཁེ་ཉིན་གི་རྩ་མ་བཟུང)དེབ་ 3 པའི་ནང་
 ཏེ་ཐེངས་དང་པོ་བཤད་ཡོད་པ
 མེན་ཕྱི་མ་ལྷ་མཁན་གི་གཞིར་བཟུང་ནས་པར་དྲ་རྒྱུན་བ

① 《མར་ཁེ་མེ་རིང་ལུགས་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་སྒྲི་མཐུན་གི་རགས་བཤད》。——ལྷ་ཡིག་དྲ་རྒྱུར་མཁན་
 གི་མཆན་

དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་དང་ཉམས་

མྱུང་མཐའ་དཔྱད་རིང་ལུགས་

ལྷན་སྦྱད་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ཅིག་ལ་དགག་པ་བརྒྱབ་པཅ

པར་གཞི་དང་པོའི་སྒྲིང་གཞི

མར་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་པ་བྱེད་བསམ་མཁན་རྩམ་པ་པོ་མང་པོས། ད་ལ་ང་ཚོ་
འདི་གར་མར་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པར་དྲག་འདུལ་དངོས་འབྲེལ་ཅིག་...
བྱས་པ་རེད། ལ་ཁྱེད་ཅམ་ཡང་མ་སང་བར་དཔེ་ཆ་བཞི་པར་དྲ་རྒྱ་ལོད་ཞིང་། དཔེ་
ཆ་བཞི་པོ་དེ་གཙོ་པོ་རྩེད་རྒྱུ་གི་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་ལ་ཆིག་མཆན་འདེབས་ལས་...
ཅིག་ཡིན་པ་མ་ཟད་། ཉ་ལམ་ལོད་ཆད་རྩེད་རྒྱུ་གི་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་ལ་ཆིག་མཆན་
འདེབས་ལས་ཤི་རྒྱལ་རེད། དེའི་ནང་ནས་དེབ་དང་པོ་དེ་ནི་ 1908 ལོར་བྱིང་པའི་ཉ་
པོའ་ལ་པར་དྲ་རྒྱ་པའི་པ་ག་ལུ་ལྟོ་དང་། པ་ཀེ་ཏན་རུ་ལྟོ་ལྟོ། ལུ་ན་ཁར་མི་ཅི་
པའི་ཨར་མན་། ཀར་ལྟོ་ཉ་། ཡུ་ཉི་ཁའི་ཁེ་ཆི། ལུ་ལོ་ལུ་ལྟོ་བཅས་གི་ཆེད་རྩམ་
སྒྲིགས་བསྐྱུས་《མར་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་སྒྲིང་[?རྩམ་ཟེར་དགོས་གི་
རེད]》^①གི་རགས་བཤད་ཟེར་བ་དེ་རེད། དེ་ཡིན་དུང་ཡུ་ཉི་ཁའི་ཁེ་ཆི《དངོས་
གཙོ་རིང་ལུགས་དང་མཐའ་དབྱེད་དངོས་གནས་རྒྱ་བ》དང་། པའི་ཨར་མན་གི་《དེང་
རབས་གི་ཤེས་རྟོགས་ནས་བཤད་ཐོག་ནས་རྩེད་རྒྱུ་པའི་ག་པར་ལྟོ་བ》། ལ་ལེན་པའི་རུ་ལྟོ་
ལྟོ་ལི《མར་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་མ་ལག》ཟེར་བ་བཅས་ལོད་པ་རེད།

མར་ཁེ་མི་དང་ཨན་ཀེ་མི་ནས་གཉིས་གིས་རང་ཉིད་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ལྟོ་...
ཆུ་དེ་རྩེད་རྒྱུ་གི་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་ཡིན་ཟེ་ཐོངས་བཅུ་སྟག་ཁ་ཤས་གསུང་ལོད་...
པ་མི་དེ་ཆོས་མ་ཤེས་པ་ལོང་སྤྱད་གི་མ་རེད། ཡིན་ནའང་རྩེད་རྒྱུ་གི་དངོས་གཙོ་རིང་
ལུགས་དེ་དབྱར་བབྱང་བའི་རྒྱན་གིས་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བའི་མི་དེ་ཆོ་ཆང་མས་(ཆབ་སྤྱད་གི་

① དཔེ་ཆ་འདི་དེ་དངོས་ཡིག་ནང་ནས་གྲག་ཏུགས་ལྟོ་བཞི་[]བརྒྱུ་ལོད་པའི་རྒྱད་ཆ་ཆང་མ་ལེ་ཉིན་
གིས་རྒྱན་པ་གནང་བ་རེད། — ལྟོ་ལིག་དྲ་རྒྱ་པ་མཁན་གི་མཆན་

ལྷ་ཚུལ་གཏན་ནས་མི་འདྲ་བ་ཅིག་ཡིན་ནའང་)མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ཤོག་ཡང་རང་གིས་...
 རང་ལ་མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་པ་ཟེར་བའི་མིང་ཅིག་བཏགས་པ་རེད། དེའི་ཨེར་མན་གིས་
 ཨེན་ཀེ་སི་རི་ཚད་རྒྱུ་བ་རིག་པ་ནི་“རྟོགས་དཀའ་རིང་ལུགས་”རེད་ཟེ་བཤད་པ་རེད། ཨེན་
 ཀེ་སི་རི་ལྷ་ཚུལ་“དུས་ལས་ཡོལ་ཟིན་པ་”རེད་——པ་གྲ་ལུ་ལྷ་ཁ་ཁོ་ལ་སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་
 ཅིག་བཤད་ནས་, དེ་ནི་མ་བཤད་ཀྱང་གིས་པ་ཅིག་ཡིན་པའི་བཟོ་འདྲ་པོ་བྱས་པ་རེད།
 བར་བལྟས་ན་དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་དེ་ང་ཚོའི་དཔལ་ངར་ཆེ་བའི་འཕུལ་འཛིང་པ་ཚོས་
 ལུན་ལུང་བ་ཅིག་བཟོས་པ་འདྲ་, ཁོ་པ་ཚོས་སྟོབས་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲིན་ནས་“དེང་རབས་གི་
 གིས་རྟོགས་ནམ་བཤད་”ལུང་འདྲེན་དང་, “ཆེས་གསར་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་”(ཡང་ན་
 “ཆེས་གསར་དོན་དངོས་ཁྱུངས་སྒྲིལ་སྒྲིབ་”)ལུང་འདྲེན་, “དེང་རབས་རང་བྱུང་ཆན་རིག་
 གི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་”དང་ཡང་ན་“དུས་རབས་ 20 པའི་རང་བྱུང་ཆན་རིག་གི་མཆན་ཉིད་
 རིག་པ་”ལུང་འདྲེན་བཅས་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོའི་ཚད་རྒྱུ་བ་གི་དངོས་གཙུག་རིང་
 ལུགས་ཅ་མེད་གཏོང་མཁན་མི་དེ་ཚོས་གཞུང་ལུགས་གསར་ཤོས་ཟེར་བ་དེ་དག་ཆང་མ་...
 གཞི་འཛིན་སར་བྱས་ཏེ་, འཛེམ་བག་གཏན་ནས་མེད་པའི་སྒྲིན་ནས་ཁེར་གཙང་གི་དད་
 མས་རིང་ལུགས་① 10 སྒྲིར་བཤད་གི་ཡོད་པ་རེད་(ལུ་ལྷ་ན་ཁར་སི་ཅི་མངོན་གསལ་ཆེ་ཤོས་
 ཅིག་རེད་, ཨེན་ནའང་དེ་འདྲ་བྱེད་མཁན་ཁོ་གཅིག་ཕྱ་གཏན་ནས་མ་རེད། 11), འོན་
 ཀྱང་ཁོ་པ་ཚོས་མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་ཀེ་སི་ནམ་གཉིས་ལ་ནམ་འགྱུར་ག་འདྲ་ཅིག་འཛིན་...
 དགོས་མིན་ཐག་གཅོད་གསལ་པོ་བྱེད་དགོས་པའི་སྐབས་ལ་སླེབས་དུས་, ཁོ་པ་ཚོའི་སྟོ་
 སྟོབས་ཆང་མ་དང་རང་ཉིད་གི་དད་མས་ལ་འཛིན་པའི་གུས་སེམས་ཐམས་ཅད་ལམ་སང་...
 དུ་བ་ལྟར་ཡོལ་བ་རེད། དོན་དངོས་ཤོག་, ཁོ་པ་ཚོས་ཚད་རྒྱུ་བ་གི་དངོས་གཙུག་རིང་ལུང་
 ལ་ཅད་དེ་རྒྱབ་གཏོད་བྱས་པ་ཏེ་, མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་ལ་ཅད་དེ་རྒྱབ་གཏོད་བྱས་པ་
 རེད། ཁོ་པ་ཚོས་ཁ་ཤོག་ནས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་གིས་གཡོ་བཤད་བྱས་ཏེ་, གནད་དོན་གི་
 རང་བོ་ལས་གཡོལ་ཐབས་བྱེད་རྒྱ་དང་, ཁོ་པ་ཚོའི་རྒྱབ་གཏོད་གི་ཕྱ་སྒྱུད་དེ་གཡོ་འགྲེལ་ས་

① དད་མས་རིང་ལུགས་ནི་དད་མས་གིས་གིས་ཡོན་གི་ཆབ་བྱེད་པ་དང་ཡང་ན་སྒྱུར་བཏང་གི་སྒྲིན་ནས་དད་...
 མས་ལ་དོན་ཉིད་ངས་ཅན་ཅིག་སྟོད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཅིག་རེད།

བྱད་མྱུ་ དང་མ་གཅི་རིང་ལྷགས་པ་གཅིག་གིས་དང་མ་གཅི་རིང་ལྷགས་ཡོང་ས་ཚྭ་གས་གི་
 མ་པ་བྱད་མྱུ་བཅས་གི་རེ་ངན་བཅང་པའི་ཐོག་ མར་ཁེ་མི་དང་ཞེན་གེ་མིའི་དང་མ་གཅི་
 རིང་ལྷགས་ཐད་གི་གཏམ་རྒྱུ་ཡང་མེད་ལ་ཐད་ཀའི་དབྱེ་ཞིབ་གཏན་ནས་བྱད་གི་མེད་...
 པ་རེད། མར་ཁེ་མི་རིང་ལྷགས་པ་ཅིག་གི་བཤད་སྐད་སྤང་པ་པོ་ལྟར་ན་ དེ་ནི་“བྱས་ཚེ་
 ས་ལ་བཅུགས་ནས་བྱེན་ལོག་བྱེད་པ”ཅིག་རང་རེད། དེ་ནི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཐོག་གི་
 བཙུ་བཅས་རིང་ལྷགས་གི་དཔེ་མཚན་ཅིག་རེད། བཙུ་བཅས་རིང་ལྷགས་པས་མར་ཁེ་མི་
 རིང་ལྷགས་གི་ཅ་བའི་ལྷ་ཚུལ་དང་རྒྱལ་འགལ་བྱས་ཀྱང་ བསང་ཚུལ་མེད་པ་དང་ ཁ་
 རི་ཁ་བྱུག་ མེས་མ་ཐག་ཚད་པོ་ མངོན་པར་གསལ་པ་བཅས་གི་སྒྲི་ནས་ཁོ་པ་ཚོས་
 དྲོད་པའི་ལྷ་ཚུལ་དྲོད་“དགག་པ”རྒྱག་མི་ཡོད་པ་དང་ཡང་ན་རྒྱལ་ཡས་རྩས་པ་མེད་པའི་
 རྒྱན་གིས་ གཞི་ནས་རང་ལ་མིང་ངན་དེ་འདྲ་ཅིག་ཐོབ་པ་རེད། ཅ་རྒྱུད་ལྷགས་ཁག་
 གིས་མར་ཁེ་མིའི་དྲུས་ལས་ཡོལ་མེན་པའི་ལྷ་པ་ལ་ངོ་ཚྏ་ལྱེད་སྐབས་(དཔེར་ན་མེ་ལིན་...
 གིས་ལོ་རྒྱུས་གི་རྒྱུད་དོན་ཁ་གསལ་ངོ་ཚྏ་ལྱེད་པ་ལྟ་བུ།) ནས་མེན་ཅང་སྐད་ཅ་
 ཅང་གསལ་པོ་དང་ཏ་ཅང་ཞིབ་བྱ་བཤད་གི་ཡོད་པས་ རྒྱུད་ནས་བཟུང་ཆེད་ཚུམ་དེ་
 རིགས་གི་ནང་ནས་གསལ་ལ་མ་གསལ་པ་ལྟན་བྱ་རྒྱུ་ལའང་ཅ་པ་ནས་བྱང་རྒྱུང་ཡོད་
 པ་ས་རེད།

ལུགས་གི་མིང་མ་ཁྱེར་བར་, “ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་མཁན་”མར་ཁེ་སེ་རིང་ལུགས་པ་ཁ་གསུམ་གི་མིང་ཁྱེར་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ཡིན་ན་, ཁོ་པ་ཚོས་རང་ཉིད་དང་མར་ཁེ་སེ་རིང་ལུགས་ལ་བརྩི་འཇོག་ལུན་ཅ་མ་ཆེ་བ་ཅིག་བྱེད་གི་རེད་。

ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་, མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཐོག་གི་“ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་མཁན་”ཅིག་ཡིན་。གསལ་པོ་བཤད་ན་, ངས་དཔེ་ཆ་འདིའི་ནང་རང་ཉིད་ལ་བརྟན་པའི་ལས་འགན་ནི་, མར་ཁེ་སེ་རིང་ལུགས་གི་སྒྲིབ་པ་འོག་ཆེས་རྟོག་ཟིང་དང་ཉག་ཉག་ཡིན་ལ་ཁོག་སྤྱད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཏམ་རྒྱུ་ཅིག་སྤེལ་མཁན་མི་དེ་ཆ་ས་ཆ་ག་པར་ཁ་སྐྱབས་ཁོག་པ་ཡིན་མིན་ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱ་དེ་ཡིན་。

རྩམ་མཁན

1908 ལོའི་ཟླ་ 9 བར་